

Status profesionálního umělce

Ochrana a podpora výkonu umělecké profese

Autorka: Hana Felková

1. Úvod do problematiky

Role umění a kultury ve vyspělé demokratické společnosti je nezpochybnitelně významná. „Umění a kultura jsou významným faktorem života občanské společnosti, který podstatnou měrou napomáhá její integraci. Významně napomáhají sociálnímu rozvoji společnosti a rovněž přispívají i k ekonomickému růstu – jsou významným hospodářským odvětvím. Úkolem státu je prostřednictvím ministerstva kultury a ve spolupráci s ostatními resorty a s územními samosprávnými celky pečovat o uchování hodnot kulturního dědictví a jejich zapojení do současného života společnosti a legislativními prostředky, ekonomickými nástroji a daňovou politikou vytvářet takové společenské podmínky, které napomáhají rozvoji umění, podpoře kreativity k rozvoji kulturních a kreativních odvětví.“¹

Pro efektivní stimulaci rozvoje umění je důležité legislativní ukotvení a definování statusu profesionálního umělce a hledání možných nástrojů státní podpory jeho činnosti a působení v oblasti daňové a sociální politiky.

Významem umělecké profese a potřebností její státní podpory se výstižně a srozumitelně zabývalo již doporučení Generální konference UNESCO z roku 1980 týkající se postavení umělců,² dle kterého by členské státy měly podporovat a chránit postavení umělců tím, že budou povzbuzovat k umělecké činnosti, včetně inovací a výzkumu, jakožto služby v zájmu společnosti a měly by zajišťovat podmínky nutné pro respektování a rozkvět tvůrčí činnosti umělců, jakož i ekonomické záruky, na něž mají umělci jakožto kulturní pracovníci právo. Na úrovni Evropské unie na tento dokument navazuje Usnesení Evropského parlamentu ze dne 7. 6. 2007 o sociálním postavení umělců, které ve své preambuli na prvním místě zdůrazňuje, že umění je možno rovněž považovat za práci a povolání, upozorňuje na specifika umělecké profese a volá po sociální ochraně a podpoře umělců.³

2. Specifika umělecké profese

Mezi **specifika umělecké profese**⁴ lze řadit především:

- nestálost pracovního vytížení profesionálního umělce,
- nestálost příjmu z výkonu umělecké činnosti/prodeje uměleckých děl,
- subjektivní ocenitelnost (v penězích) uměleckých a děl a výkonů,

¹ Státní kulturní politika na léta 2015–2020 (s výhledem do roku 2025), dostupné online na <https://www.mkcr.cz/statni-kulturni-politika-69.html>.

² Dostupné online na http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=13138&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html.

³ Preambule Usnesení Evropského parlamentu ze dne 7. 6. 2007 o sociálním postavení umělců, dostupné online na https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:a9f2dcc0-947f-4fca-b628-065d77004d49.0002.01/DOC_20&format=PDF.

⁴ Je třeba upozornit, že tento text nerozlišuje mezi umělcem vykonávajícím uměleckou profesi, jejímž výsledkem je vytvoření uměleckého díla, a umělcem výkonným, kterýžto vytváří umělecký výkon, a zde a dále obě tyto v jistých aspektech odlišné kategorie sdružuje a označuje pojmem umělci.

- potřebu mobility umělců,
- celospolečenský význam umělecké profese.

Výše zmíněná specifika jsou natolik odlišná od potřeb a nároků jiných profesí, že vyžadují **pozornost ze strany sociální politiky státu**, přičemž předmětem diskuze by mělo být, **jakým způsobem zátěž, kterou sebou umělecká profese nese, do budoucna odlehčit.**⁵

3. Samostatný výkon profese vs. zaměstnanecký či obdobný poměr

Uvedená specifika umělecké profese se výrazně projeví zejména u umělců vykonávajících uměleckou profesi samostatně. Postavení umělce v zaměstnaneckém či jemu obdobném poměru a umělce vykonávajícího uměleckou činnost samostatně na vlastní účet a odpovědnost se tak významně liší.

Lze říci, že umělec vykonávající profesi v zaměstnaneckém či jemu obdobném poměru disponuje alespoň jistotami (možnostmi a výhodami) plynoucími z pracovněprávní legislativy pro zaměstnance,⁶ které zmírňují dopady některých ze specifíků umělecké profese, zejména výše zmiňovanou nestálost pracovního vytížení a příjmu z výkonu umělecké činnosti, které naopak ve vši své tvrdosti dopadají na umělce vykonávajícího uměleckou profesi samostatně (jako jinou samostatnou výdělečnou činnost či jako živnostenské podnikání), přičemž netřeba připomínat, že ani legislativa týkající se daní, sociálního a zdravotního pojištění a sociálního zabezpečení⁷ mu nezaručuje žádné výjimky ani nepřiznává žádné výhody. Tento fakt pak přináší **diferencované potřeby umělců vykonávajících profesi v zaměstnaneckém či jemu obdobném poměru a umělců vykonávajících profesi samostatně**. Přičemž je rovněž zapotřebí mít stále na paměti, že ostatní specifika umělecké profese nejsou ani zákoníkem práce ani jinými právními předpisy v současné době napravována či zmírňována ani pro umělce – zaměstnance.

4. Současná právní úprava v ČR

V současné době **v české legislativě neexistuje dostatečně účinná ochrana ani podpora výkonu umělecké profese, která by reagovala na výše zmiňovaná specifika jejího výkonu.**

⁵ I zde je potřeba brát v potaz specifickou jednatlivých uměleckých profesí – např. možnost druhé kariéry u výkonných umělců (zejména tanečníci).

⁶ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

⁷ Zejména zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, zákon č. 187/2006 Sb. o nemocenském pojištění, zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, zákon č. 48/1997 Sb. o veřejném zdravotním pojištění.

4.1 Daň z příjmu

Zdanění příjmů z výkonu umělecké profese není podrobena žádnému speciálnímu režimu. Tak tomu nebylo vždy. V roce 1965 vstoupil v účinnost zákon č. 36/1965 Sb., o dani z příjmů z literární a umělecké činnosti, který obsahoval daňová pravidla pro danění příjmů plynoucích z literární a umělecké činnosti a příjmů z činnosti výkonných umělců spočívající v systému osvobození, úlev a výjimek pro osoby vykonávající tvůrčí literární a uměleckou činnost, čítající speciální sazbu daně z příjmu z těchto činností, speciální režim danění autorských honorářů i příjmů inkasovaných dědici práv a další. Tvůrčí literární a uměleckou činností přitom tento zákon rozuměl činnost, jejímž výsledkem je dílo požívající autorskoprávní ochrany a činností výkonných umělců uměleckou činnost v oboru dramatickém, hudebně-dramatickém, hudebním, pantomimickém, jevištně tanečním a artistickém. Tento zákon byl účinný až do přijetí zákona č. 286/1992 Sb., o daních z příjmu, prostřednictvím kterého došlo k jeho zrušení.

4.2 Sociální zabezpečení

V oblasti sociálního zabezpečení je situace obdobná. Z hlediska sociálního zabezpečení a placení pojistného se umělci považují za osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) a podléhají pojištění a všem povinnostem stejně jako všichni ostatní. Z pojistného na sociální zabezpečení jsou umělci vykonávající profesi samostatně povinni od roku 2009 platit (do té doby dobrovolné) důchodové pojištění, platby nemocenského pojištění jsou dobrovolné.

4.3 Ostatní

Současná legislativa zakotvuje pouze speciální režim danění určitých autorských honorářů,⁸ podporu audiovizuálního umění prostřednictvím filmových pobídek,⁹ možnost odpočtu hodnoty daru na kulturní účely od daňového základu u daně z příjmu¹⁰ a sníženou sazbu DPH u určitých kulturních aktivit¹¹. Tato opatření nelze ovšem považovat za nástroje ochrany či podpory výkonu umělecké profese. Poslední dva jmenované nástroje jsou nástroji podpory trhu s uměním a nemají na postavení umělce téměř žádný vliv, tj. v konečném důsledku je sám umělec (na rozdíl např. od obdarované instituce či obchodníka s uměním) nemusí nijak pocítit.

5. Kvantifikace osob vykonávajících uměleckou profesi

Dle posledních zveřejněných výsledků účtu kultury ČR za rok 2017 v odvětví kultury pracovalo celkem 226,5 tis. pracovníků, z nichž uměleckou profesi vykonávalo celkem 133 tis. pracovníků. Z celkového počtu pracovníků v odvětví kultury jich pak 142 tis. pracovalo v zaměstnaneckém či

⁸ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.

⁹ Zákon č. 496/2012 Sb., o audiovizí.

¹⁰ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu.

¹¹ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.

obdobném poměru a **83,7 tis. pracovalo samostatně, tj. mimo zaměstnanecký nebo obdobný poměr.**¹²

Oblast kultury	Počet pracovníků	Z toho zaměstnanecký nebo obdobný poměr	Z toho samostatně	Počet pracovníků v umělecké profesi
Kulturní dědictví	25 076	21 714	3 074	10 988
Interpretační umění	18 097	12 057	5 860	10 906
Výtvarné umění	22 979	4 138	18 841	19 635
Periodický i neperiodický tisk	27 614	16 936	10 580	11 916
Audiovizuální a interaktivní média	19 532	14 154	5 378	12 761
Architektura	23 767	10 870	12 897	7 452
Reklama	31 551	19 873	11 553	5 118
Umělecké vzdělávání	12 497	10 402	2 095	8 914
Nezařazeno	45 404	31 876	13 485	45 404
Celkem	226 517	142 020	83 763	133 094

¹² Výsledky účtu kultury ČR za rok 2017, 2019, dostupné online na https://statistikakultury.cz/wp-content/uploads/2019/05/Vysledek_uctu_kultury_CR_za_rok_2017.pdf. Konkrétnější informace nejsou k dispozici. Neznáme počet pracovníků v oblasti kultury vykonávajících uměleckou profesi samostatně mimo zaměstnanecký nebo obdobný poměr.

6. Potřeba vymezení zákonného rámce podpory a ochrany výkonu umělecké profese

Vzhledem k výše uvedeným specifickým umělecké profese se zdá být příhodné, aby legislativa stanovila rámec a nástroje podpory a ochrany jejího výkonu mimo zaměstnanecký či obdobný poměr, přičemž existují dva možné přístupy k jejich zavedení – (i) **přijetí nového speciálního zákona** a (ii) **přijetí speciálních ustanovení prostřednictvím novelizace stávajících zákonů**.

6.1 Zahraniční zákonná úprava v oblasti sociálního zabezpečení

Vzory obou přístupů nalezneme v zahraničí, přičemž speciální zákony přijali například v Rakousku, Kanadě, Bulharsku, Chorvatsku, Finsku, Francii, Litvě, Lotyšsku, Gruzii, Srbsku či Nizozemí.¹³

Způsoby ochrany a podpory umělců vykonávajících svou činnost samostatně jsou různé a vycházejí z historického nastavení a struktury systému sociálního zabezpečení dané země. V Belgii tak např. umělci mohou čerpat ze všech forem sociálního pojištění včetně dávek v nezaměstnanosti, v Německu a Rakousku jsou zřízeny speciální fondy sociálního zabezpečení pro všechny umělce vykonávající svou činnost samostatně (v Itálii pro jevištní profesionály a spisovatele), v Dánsku je zavedeno dobrovolné pojištění v nezaměstnanosti pro umělce vykonávající svou činnost samostatně, v Nizozemí a Lucembursku mohou umělci s nízkými příjmy čerpat sociální pomoc, ve Francii a Německu je možné alternativní spolufinancování příspěvků na sociální zabezpečení.¹⁴ Níže uvádím několik konkrétních příkladů.

6.1.1 Rakousko

V rakouské legislativě se statusu umělce věnuje zejména zákon o Fondu sociálního pojištění,¹⁵ který zakládá a upravuje fungování speciálního fondu, který poskytuje umělcům splňujícím určitá zákonem stanovená kritéria (min. hranice příjmu z umělecké činnosti v kombinaci s hranicí max. příjmu celkového) pro podporu (dotaci, zvyšující se s každým dítětem pojištěného) při placení povinného sociálního pojistného, které jsou umělci povinni odvádět ve stejné výši a za stejných podmínek jako ostatní osoby samostatně výdělečně činné. Každý rok obdrží tuto podporu Fondu cca 4,5 až 5 tisíc profesionálních umělců.¹⁶ Při povinnosti placení daně z příjmu je umělcům umožněno rozložení příjmů ze samostatné umělecké činnosti mezi tři po sobě jdoucí účetní roky. Vzhledem k časté výrazné kolísavosti příjmů umělců se jedná o významnou podporu při nemožnosti reálného plánování výše daňových výdajů.

¹³ Compendium of Cultural Policies and Trends in Europe, 20th edition, 2018, dostupné online na <https://www.culturalpolicies.net/>.

¹⁴ The Status of Artist in Europe. Study, European Parliament, 2006, dostupné online [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2006/375321/IPOL-CULT_ET\(2006\)375321_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2006/375321/IPOL-CULT_ET(2006)375321_EN.pdf).

¹⁵ Zákon o fondu sociálního pojištění umělců, BGBl. I Nr. 131/2000 (K-SVFG).

¹⁶ Compendium of Cultural Policies and Trends in Europe, 20th edition, 2018, dostupné online na <https://www.culturalpolicies.net/>.

6.1.2 Německo

V německém systému sociálního zabezpečení mají samostatně výdělečně činní umělci rovněž speciální podporu. Dle zákona o sociálním pojištění samostatně výdělečně činných umělců a novinářů na rozdíl od ostatních osob samostatně výdělečně činných (spolu s novináři) platí pouze poloviční výši z plného zákonného pojistného. Zbýlá polovina je do systému doplácena Fondem sociálního pojištění umělců (60 % z druhé poloviny) a spolkovou vládou (40 % z druhé poloviny).

6.1.3 Francie

Francouzský systém sociálního zabezpečení umělců prošel s účinností k počátku roku 2019 reformou směrem k podpoře co nejširšího spektra profesionálních umělců. Správu pojistného od profesních organizací MDA (Maison des Artistes pour les arts graphiques) či AGESEA (Association pour la gestion de la sécurité sociale des artistes auteurs) převzala Ústřední agentura orgánů sociálního pojištění.

6.1.4 Litva

Zajímavý je rovněž program litevské vlády o sociálním zabezpečení účinný (prostřednictvím změn v litevské legislativě) od roku 2012. Zaručuje umělcům platby povinného sociálního a zdravotního pojištění ze speciálních, k tomuto účelu zřízených fondů (za podmínek v tomto vládním programu stanovených) a podporu v době objektivních překážek v jejich tvůrčí činnosti, a to ve výši minimální mzdy.

Je nutné zde rovněž podotknout, že **i současné již fungující a ověřené systémy ochrany umělců a podpory výkonu jejich činnosti volají po revizi a jsou předmětem jednání o možných úpravách reflektujících aktuální potřeby, resp. možnosti.** Nejbouřlivější jsou diskuze nad změnami sociálního systému ve Francii. V tomto kontextu se pak situace v ČR zdá být více než nepříznivou.

6.2 Zahraniční zákonná úprava v oblasti podpory trhu s uměním

Podporovat výkon umělecké profese lze mimo zohledněním specifík výkonu umělecké činnosti v systému sociálního zabezpečení **i nástroji na úrovni trhu s uměním, které mají za následek zvýšení prodeje uměleckých děl.** Tak je tomu například ve Velké Británii a Španělsku, v zemích, kde jsou tradičně silné místní iniciativy zajišťující umělcům dostatek výstavních a prodejních příležitostí, a tedy i možnost slušného výdělku. V takových případech se zdá být dostačující obecný systém sociálního zabezpečení a není třeba speciálních intervencí ve prospěch této (ne)znevýhodněné skupiny. Takové iniciativy však v České republice nejsou realizovány.

6.3 Zahraniční zákonná úprava v oblasti daní, nepřímá podpora trhu s uměním

Nesmíme rovněž zapomenout na **daňové zvýhodnění umělců, resp. trhu s uměním.** Tyto nástroje jsou dostupné např. v Rakousku, Velké Británii, Francii (speciální sazba DPH pro umělecká

díla), Německu, Finsku, Litvě a Lucembursku (speciální podmínky při vyměřování daně z příjmu z umělecké činnosti).¹⁷

7. Institut „profesionálního umělce“

Zásadní pro zavedení jakékoli ochrany a podpory výkonu umělecké činnosti je definování subjektu této ochrany a podpory, tj. profesionálního umělce. Zahraniční legislativa, která se definici profesionálního umělce věnuje, vychází převážně z následujících kritérií. Za profesionálního umělce se považují osoby, které:

- se věnují umělecké činnosti (nejširší pojetí) a/nebo
- mají odborné umělecké vzdělání apod. a/nebo
- jsou zapsány v rejstříku umělců (nejužší pojetí).

7.1 Zahraniční zákonná úprava institutu „profesionálního umělce“

7.1.1 Rakousko

Rakouský zákon o Fondu sociálního pojištění umělců považuje za umělce „každého, kdo v oblasti výtvarného umění, dramatického umění, hudby, literatury, filmového umění či současných forem umění tvoří v rámci své umělecké činnosti umělecká díla“¹⁸.

7.1.2 Slovensko

Slovenský zákon o Fondu na podporu umění za profesionálního umělce považuje „fyzickou osobu, která (a) vykonává uměleckou činnost jako svobodné povolání anebo při zaměstnání, (b) splňuje požadované kvalifikační předpoklady anebo prokazatelně dosahuje umělecké výsledky a (c) je zapsaná v evidenci profesionálních umělců“¹⁹.

7.1.3 Německo

Německý zákon o sociálním pojištění samostatně výdělečně činných umělců a novinářů za umělce označuje každého, kdo „vytváří, praktikuje nebo učí hudbu, divadelní umění nebo vizuální umění“²⁰.

7.1.4 Chorvatsko

¹⁷ LE LIVRE BLANC: 1re Convention Européenne des artistes des arts visuels et plastiques, asi 2009, dostupné online na <https://www.lamaisondesartistes.fr/site/wp-content/uploads/2018/04/Livre-Blanc.pdf>.

¹⁸ §2 odst. 1 zákona o fondu sociálního pojištění umělců, BGBl. I Nr. 131/2000 (K-SVFG).

¹⁹ §25a zákona o Fondu na podporu umění 284/2014 Z. z.

²⁰ §2 zákona o sociálním pojištění samostatně výdělečně činných umělců a novinářů BGBl. I 1981 S. 705 (KSVG).

Chorvatský zákon o postavení nezávislých (samostatně výdělečně činných) umělců a podpoře kulturní a umělecké kreativity definuje umělce jako toho, kdo „není v zaměstnaneckém poměru a vykonává uměleckou činnost jako svou jedinou a hlavní profesi“²¹.

7.1.5 Litva

Litevský zákon o postavení umělců a jejich organizací přiznává status umělce osobě, která „vytváří profesionální umění, pokud je její tvorba v souladu s alespoň jedním z následujících důvodů pro udělení statusu umělce: (1) její individuální nebo kolektivní umělecká tvorba byla pozitivně hodnocena jako profesionální umění v monografiích, recenzích nebo článcích vydávaných profesionálními uměleckými hodnotiteli nebo v jejich doporučeních, a proto byla uznána jako profesionální umělecká tvorba; (2) její umělecká tvorba je zahrnuta do osnov všeobecného vzdělávání, programů odborného vzdělávání a vysokoškolských studijních programů schválených v souladu se zákonem stanoveným postupem; (3) její umělecké dílo bylo oceněno Litevskou kulturní cenou a cenou umění, uměleckou cenou vlády Litevské republiky, (...); (4) její umělecká díla byla získána národními muzei nebo galeriemi Litvy nebo zahraničních států; (5) publikovala kritiky umění a recenze v litevských nebo zahraničních publikacích po dobu nejméně pěti let; jakož i osoba, která získala titul doktora věd nebo doktora umění za výzkumnou činnost v příslušné umělecké oblasti; (6) vyučuje předmět oboru uměleckých studií a zastává pozici profesora nebo docenta na vysoké škole, připravuje profesionální umělce podle studijních programů umění; (7) byla jednotlivě nebo se skupinou umělců za Litvu vybrána a zastoupena na mezinárodně uznávaných akcích profesionálního umění“²².

7.1.6 UNESCO

Všechny výše jmenované úpravy vycházejí z Doporučení UNESCO z roku 1980 týkající se postavení umělců, které za umělce označilo „každou osobu, která vytváří umělecká díla nebo se svou interpretací podílí na vytváření nebo znovuvytváření uměleckých děl, která považuje svou uměleckou tvorbu za hlavní součást svého života, která tímto způsobem přispívá k rozvoji umění a kultury a která je uznávána nebo se snaží, aby byla uznávána za umělce, ať již je či není v jakémkoliv pracovním svazku nebo v jakémkoliv sdružení“²³. Toto doporučení lze označit za nejvýznamnější mezník v moderním chápání statusu profesionálního umělce.

Pro zakotvení **dostatečně účinné ochrany a podpory výkonu umělecké profese, které by reagovaly na výše zmiňovaná specifika jejího výkonu** je tedy v první řadě do české legislativy zapotřebí implementovat definici statusu profesionálního umělce, což se v kontextu uvedených zahraničních úprav zdá být proveditelné. Otázkou nicméně zůstává, jakým směrem se při návrhu české zákonné úpravy ubírat. Níže proto shrnuji možná pro a proti jednotlivých modelových variant.

²¹ Čl. 2 zákona o postavení nezávislých (samostatně výdělečně činných) umělců a podpoře kulturní a umělecké kreativity, NN 43/1996.

²² Článek 3, odst. 1 zákona o postavení umělců a jejich organizací z roku 1996.

²³ Článek I.1 doporučení UNESCO z roku 1980 týkající se postavení umělců, dostupné online na http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=13138&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html.

7.2 Modelové varianty institutu „profesionálního umělce“

A. Široké pojetí

Osoby věnující se umělecké činnosti
<i>PRO – zahrnuje všechny umělce, nikoho neopomíjí</i>
<i>PROTI – pro potřeby systematické ochrany a podpory výkonu umělecké činnosti nepraktické, subjekty nelze kvantifikovat</i>

B. Užší pojetí

Osoby věnující se umělecké činnosti splňující určitá kritéria (např. odborné vzdělání, členství v organizaci, ocenění)
<i>PRO – pro účely systematické ochrany a podpory výkonu umělecké činnosti praktické, subjekty lze kvantifikovat</i>
<i>PROTI – může vytvářet nespravedlnosti (profesionální umělec bez odborného vzdělání, nečlen odborné organizace atd.), které lze minimalizovat vhodnou kombinací stanovených kritérií</i>

10

Z uvedených modelů je tento přístup k možné definici profesionálního umělce dle mého názoru nejpraktičtější a nejmodifikovatelnější (a to i z hlediska rozdílných potřeb a preferencí u jednotlivých uměleckých profesí²⁴). Předmětem diskuze může být zejména stanovení jednotlivých kritérií, jejich kumulativnost či alternativnost. Za vzor si můžeme vzít práci předcházející návrhu slovenského zákona o Fondu na podporu umění,²⁵ kdy byla poměřována a hodnocena pozitiva i negativa²⁶ jednotlivých při jeho tvorbě zvažovaných kritérií pro posuzování přidělení statusu profesionálního umělce.

C. Nejužší pojetí

Osoby věnující se umělecké činnosti splňující určitá kritéria a zapsané v rejstříku
<i>PRO – pro účely systematické ochrany a podpory výkonu umělecké činnosti jednoznačně praktické, jednotlivé subjekty lze pojmenovat</i>

²⁴ Rozdílné požadavky a preference u výtvarných umělců x výkonných umělců.

²⁵ Zákon o Fondu na podporu umění 284/2014 Z. z.

²⁶ Zde uvádím zejména práci P. Kráľa Status of the Artist: Working Document for a General International Debate, 2014, dostupné online na <https://svu.sk/wp-content/uploads/2017/03/StatusOfTheArtist-Engl-Slovak.pdf>.

PROTI – rozhodný zápis příslušným orgánem v rejstříku, nikoli naplnění stanovených kritérií, administrativní zátěž

Otázkou diskuze pak rovněž zůstává, zda mají být profesionální umělci vedeni ve speciálním registru.

8. Cíle

Jasně však je, že **k právní úpravě definující profesionálního umělce, stejně tak jako k jeho ochraně a podpoře výkonu jeho činnosti musí v české legislativě dojít.** Nahlédneme-li však do kulturní politiky státu pro roky 2015 až 2020 zjistíme, že se zabývá podporou služeb v kultuře, přístupu ke kultuře a kulturnímu dědictví, prohloubení kulturnosti občanů, samotné umělce ale opomíná. Přitom primárně je **nutné myslet na ty, kteří umění, potažmo kulturu, vytvářejí.**

Nutné je připomenout, že shora již citované **Usnesení Evropského parlamentu ze dne 7. 6. 2007 o sociálním postavení umělců členské státy, tedy i Českou republiku, přímo vyzývá, aby vytvořily nebo uvedly do praxe právní a institucionální rámec, který bude podporovat uměleckou tvorbu,** a to přijetím nebo uplatňováním souboru obecně platných a koherentních opatření zahrnujících smluvní podmínky, sociální zabezpečení, zdravotní pojištění, přímé a nepřímé zdanění a soulad s evropskými předpisy.

Naším aktuálním cílem je:

- otevření **diskuze o ochraně umělce a podpoře výkonu umělecké profese, definování profesionálního umělce,**
- **zahrnutí této problematiky do cílů kulturní politiky pro příští období,**
- **návrh definice profesionálního umělce, návrh možných způsobů ochrany a podpory výkonu umělecké profese (nástroje sociálního zabezpečení, daňové a jiné),**
- **příprava návrhu nové legislativy tuto materii upravující.**

Tyto cíle nelze realizovat bez účasti zástupců kulturní a sociální politiky státu (MK, MPSV, MF) a samostatně výdělečně činných umělců (včetně jejich profesních sdružení). Proto za zásadní první krok považujeme svolání zástupců zainteresovaných subjektů k projednání jejich aktivní účasti na prosazování výše uvedených cílů a vytyčení konkrétních úkolů k jejich dosažení.